

آشنایی با کشورهای جهان

جمهوری زامبیا

سعید بختیاری مؤسسه گیتا شناسی

جمعیت: براساس آمار سال ۲۰۰۹، زامبیا جمعیتی بالغ بر ۱۲,۹۳۵,۰۰۰ نفر (هفتاد و یکمین کشور جهان) دارد که از این تعداد، ۳۵/۴ درصد در شهرها و ۶۴/۶ درصد ساکن روستاها (۲۰۰۸) هستند. تراکم جمعیت در کشور زامبیا نیز ۱۷ نفر در هر کیلومترمربع است.

توزیع سنی: آمار سال ۲۰۰۵ نشان می‌دهد، ۴۶/۲ درصد افراد زیر ۱۵ سال، ۳۰/۶ درصد بین ۱۵ تا ۲۹ سال، ۱۳/۴ درصد بین ۳۰ تا ۴۴ سال، ۶/۱ درصد بین ۴۵ تا ۵۹ سال، ۳ درصد بین ۶۰ تا ۷۴ سال، ۰/۶ درصد بین ۷۵ تا ۸۴ سال و ۰/۱ درصد نیز بیش از ۸۵ سال سن دارند. متوسط عمر مردان ۳۸ سال و زنان ۳۸/۲ سال (۲۰۰۶) است.

تولد و مرگ و میر: براساس آمار سال ۲۰۰۸، میزان تولد ۳۸/۸ نفر در هر هزار نفر، میزان مرگ و میر ۱۸/۵ نفر در هر هزار نفر و میزان مرگ و میر کودکان نیز ۹۰/۴ نفر در هر هزار تولد بوده است.

ترکیب نژادی: در سال ۲۰۰۰، حدود ۲۱/۵ درصد جمعیت کشور بمبا، ۱۱/۳ درصد تونگا، ۵/۲ درصد سوزی، ۵/۱ درصد نیسنگا و ۵۶/۹ درصد از بقیه نژادهای بوده‌اند.

مذهب و زبان: براساس اطلاعات سال ۲۰۰۰، حدود ۸۲/۴ درصد جمعیت کشور زامبیا مسیحی، ۱۴/۳ درصد عقاید سنتی، ۱/۱ درصد مسلمان و ۲/۲ درصد از بقیه ادیان بوده‌اند. زبان رایج و رسمی آن انگلیسی است و زبان‌های محلی قبایل سیاه‌پوست با خط لاتین نوشته می‌شوند.

پایتخت: شهر «لوزاکا» با ۱,۳۰۶,۶۰۰ نفر جمعیت (۲۰۰۶)،

نام رسمی: جمهوری زامبیا
نام محلی: زامبیا (Zambia)
نام بین‌المللی: جمهوری زامبیا (ZAMBIA/Z)
زامبیا با مساحت ۷۵۲,۶۱۴ کیلومتر مربع (سی‌وهشتمین کشور جهان)، کشوری است در جنوب آفریقا که از هر دو سو در خشکی محصور است. از شمال به آنگولا و کنگو کینشاسا (ژیر). از شمال خاوری به تانزانیا، از خاور به مالاوی، از جنوب خاوری به موزامبیک، از جنوب به زیمبابوه و نامیبیا و از غرب به آنگولا محدود است. کشوری است کوهستانی که ارتفاع آن از شرق به غرب کاسته می‌شود. قسمت اعظم این سرزمین را فلات مرتفعی فراگرفته که اکثراً پوشیده از علفزار است و کوه‌های «موچینگا» با بلندی حداکثر ۲,۱۶۵ متر، عمده‌ترین رشته کوه‌های آن محسوب می‌شوند.

آب و هوا: اقلیم زامبیا عمدتاً گرم و خشک و نسبتاً کم باران است. رودخانه‌ی «زامبزی» که مهم‌ترین رود این کشور است، از شمال به جنوب جریان دارد و نیروی برقایی سد «کاریبا» را تأمین می‌کند. علاوه بر رود زامبزی، رودخانه‌های «لوآنگوا»، «کافوئی» و «لوآپولا» نیز از جمله رودهای مهم این سرزمین هستند. دریاچه‌ی مرزی کاریبا (مرز زیمبابوه)، با وسعت حدود ۵,۳۰۰ کیلومترمربع، عمده‌ترین عارضه‌ی آبی آن به شمار می‌رود. رود زامبزی به طول ۲,۷۳۶ کیلومتر، طول‌ترین رود آن و چهارمین رود بزرگ آفریقا محسوب می‌شود.

پایتخت کشور زامبیاست و شهرهای مهم آن عبارتند از: کیتوه (۴۰۸,۳۰۰)، اندولا (۳۹۸,۱۰۰) کابوه (۹۱,۱۰۰) و چینگولا (۱۴۸,۶۰۰ نفر).

نوع حکومت: حکومت آن جمهوری چندحزبی با یک مجلس قانون گذاری است. رئیس حکومت، رئیس جمهور: رویاه باندا، از سال ۲۰۰۸ و رئیس دولت، رئیس جمهور: رویا باندا، از سال ۲۰۰۸ است. قوهی مقننه یک مجلس قانون گذاری با ۱۵۹ عضو است که به مدت پنج سال تشکیل می شود. کرسی های مجلس نمایندگان در سال ۲۰۰۶ جنبش دموکراسی چندحزبی ۷۴ کرسی، جبهه ی میهنی ۴۴ کرسی، ائتلاف دموکرات های متحد ۲۷ کرسی، حزب متحد لیبرال ۲ کرسی و بقیه ۱۱ کرسی.

زامبیا در تاریخ ۱۰/۲۴/۱۹۶۴، از انگلستان مستقل شد و روز ملی این کشور بیست و چهارم اکتبر، روز استقلال آن است.

زامبیا در سال ۱۹۶۴ به عضویت سازمان ملل متحد درآمد و علاوه بر آن در این سازمان ها نیز عضویت دارد: کنفرانس تجارت و توسعه ی ملل متحد (UNCTAD) صندوق کودکان ملل متحد (UNICEF)، سازمان خواروبار و کشاورزی ملل متحد (FAO)، آژانس بین المللی انرژی اتمی (IAEA)، بانک بین المللی ترمیم و توسعه (بانک جهانی /IBRD)، سازمان بین المللی هواپیمایی کشوری (ICAO)، انجمن بین المللی توسعه (IDA)، بنگاه مالی بین المللی (IFC)، سازمان بین المللی کار (ILO)، صندوق بین المللی پول (IMF)، اتحادیه ی بین المللی مخابرات راه دور (ITU)، سازمان آموزشی، علمی و فرهنگی ملل متحد (UNESCO)، سازمان توسعه ی صنعتی ملل متحد (UNIDO)، اتحادیه ی جهانی پست (UPU)، سازمان جهانی بهداشت (WHO)، سازمان جهانی هواشناسی (WMO)، سازمان تجارت جهانی (WTO)، سازمان وحدت آفریقا (QAU) و کمیسیون اقیانوس آرام جنوبی (SPC).

کشاورزی و صنایع: محصولات عمده ی این کشور را چغندر قند، ذرت، کاساوا، دانه ی پنبه، گندم، سیب زمینی، بادام زمینی، دانه ی آفتابگردان، تنباکو و دسته ی گل (۲۰۰۷) تشکیل می دهند. مهم ترین صنایع آن عبارتند از: سیمان، مس، روغن نباتی و کبالت (۲۰۰۵).

در سال ۲۰۰۷ حدود ۷/۱۴ درصد خاک کشور زامبیا را زمین های کشاورزی، ۲۷/۳ درصد را مراتع و چمنزارها و ۵۵/۹ درصد را جنگل تشکیل داده بود. دام های زنده ی آن، گاو، بز، و مرغ بودند. همچنین در این کشور حدود ۹,۳۸۵ میلیون کیلووات ساعت برق تولید و ۹,۱۳۰ میلیون کیلووات ساعت برق مصرف (۲۰۰۶) شده است. میزان صید ماهی آن نیز در سال ۲۰۰۷، معادل ۷۰,۱۲۵ تن برآورد شده است.

نیروی کار: طبق آمار سال ۲۰۰۰، تعداد نیروی کار ۳,۱۶۵,۲۰۰ نفر بوده که ۳۲ درصد جمعیت را تشکیل می داده است. شاغلان بالای ۱۲ سال ۵۵/۸ درصد، زنان ۴۱/۳ درصد و افراد بی کار ۱۲/۷ درصد بوده اند. **واحد پول:** «کواچا» معادل ۱۰۰ «انگوه» است. هر دلار آمریکا معادل ۴,۶۲۳ کواچا معادل ۲/۳ ریال است.

تولید ناخالص ملی: در سال ۲۰۰۸، تولید ناخالص ملی زامبیا به ۱۱,۹۸۶ میلیون دلار آمریکا بالغ شد و میزان سرانه ی آن حدود ۱,۲۳۰

دفتر انتشارات کمک آموزشی

با مجله های رشد آشنا شوید

مجله های رشد توسط دفتر انتشارات کمک آموزشی سازمان پژوهش و برنامه ریزی آموزشی وابسته به وزارت آموزش و پرورش تهیه و منتشر می شوند:

مجله های دانش آموزی

(به صورت ماهنامه و ۸ شماره در هر سال تحصیلی منتشر می شوند):

رشد کودک (برای دانش آموزان آمادگی و پایه ی اول دوره ی دبستان)

رشد نوجوان (برای دانش آموزان پایه های دوم و سوم دوره ی دبستان)

رشد دانش آموز (برای دانش آموزان پایه های چهارم و پنجم دوره ی دبستان)

رشد نوجوانان (برای دانش آموزان دوره ی راهنمایی تحصیلی)

رشد دبیر (برای دانش آموزان دوره ی متوسطه و پیش دانشگاهی)

مجله های بزرگسال عمومی

(به صورت ماهنامه و ۸ شماره در هر سال تحصیلی منتشر می شوند):

♦ رشد آموزش ابتدایی ♦ رشد آموزش راهنمایی تحصیلی ♦ رشد تکنولوژی آموزشی ♦ رشد مدرسه فردا ♦ رشد مدیریت مدرسه ♦ رشد معلم

مجله های بزرگسال و دانش آموزی اختصاصی

(به صورت فصلنامه و ۴ شماره در هر سال تحصیلی منتشر می شوند):

♦ رشد برهان راهنمایی (مجله ریاضی برای دانش آموزان دوره ی راهنمایی تحصیلی) ♦ رشد برهان متوسطه (مجله ریاضی برای دانش آموزان دوره ی متوسطه) ♦ رشد آموزش قرآن ♦ رشد آموزش معارف اسلامی ♦ رشد آموزش زبان و ادب فارسی ♦ رشد آموزش هنر ♦ رشد مشاور مدرسه ♦ رشد آموزش تربیت بدنی ♦ رشد آموزش علوم اجتماعی ♦ رشد آموزش تاریخ ♦ رشد آموزش جغرافیا ♦ رشد آموزش زبان ♦ رشد آموزش ریاضی ♦ رشد آموزش فیزیک ♦ رشد آموزش شیمی ♦ رشد آموزش زیست شناسی ♦ رشد آموزش زمین شناسی ♦ رشد آموزش فن و حرفه ای ♦ رشد آموزش پیش دبستانی

مجله های رشد عمومی و اختصاصی برای آموزگاران، معلمان، مدیران و کارکنان اجرایی مدارس، دانش جویان مراکز تربیت معلم و رشته های دبیری دانشگاه ها و کارشناسان تعلیم و تربیت تهیه و منتشر می شوند.

♦ نشانی: تهران، خیابان ایرانشهر شمالی، ساختمان شماره ۴ آموزش و پرورش، پلاک ۲۶۶، دفتر انتشارات کمک آموزشی.

♦ تلفن و نمابر: ۰۲۱ - ۸۸۳۰۱۴۷۸

برگ اشتراک مجله‌های رشد

شرایط:

۱. پرداخت مبلغ ۷۰/۰۰۰ ریال به ازای یک دوره یک ساله مجله‌ی درخواستی، به صورت علی‌الحساب به حساب شماره‌ی ۳۹۶۶۲۰۰۰ بانک تجارت شعبه‌ی سه راه آزمایش (سرخه‌حصار) کد ۳۹۵ در وجه شرکت افست.
۲. ارسال اصل فیش بانکی به همراه برگ تکمیل شده‌ی اشتراک بایست‌سفراری. (کپی فیش را نزد خود نگه دارید.)

نام مجله‌های درخواستی:

.....
 .....
 .....

نام و نام خانوادگی:

.....

تاریخ تولد:

.....

میزان تحصیلات:

.....

تلفن:

.....

نشانی کامل پستی:

.....

استان: شهرستان:

.....

خیابان:

.....

پلاک: شماره‌ی پستی:

.....

♦ در صورتی که قبلاً مشترک مجله بوده‌اید، شماره‌ی اشتراک خود را بنویسید:

کد اشتراک: .....

امضا:

• صندوق پستی مرکز بررسی آثار:

۱۵۸۷۵/۶۵۶۷

• صندوق پستی امور مشترکین:

۱۶۵۹۵/۱۱۱

• نشانی اینترنتی:

www.roshdmag.ir

• امور مشترکین:

۰۲۱-۷۷۳۳۶۶۵۶-۷۷۳۳۵۱۱۰

• پیام‌گیر مجله‌های رشد:

۰۲۱-۸۸۳۰۱۴۸۲

یادآوری:

- ♦ هزینه‌ی برگشت مجله در صورت خوانا و کامل نبودن نشانی و عدم حضور گیرنده، برعهده‌ی مشترک است.
- ♦ مبنای شروع اشتراک مجله از زمان دریافت برگ اشتراک خواهد بود.

دلار آمریکا بکابد.

واردات: کشور زامبیا در سال ۲۰۰۶ حدود ۳,۰۷۴ میلیون دلار آمریکا کالا وارد کرده است که عمدتاً شامل: ماشین‌آلات و تجهیزات (۲۹/۷ درصد)، فراورده‌های شیمیایی (۱۴/۶ درصد)، نفت (۱۳/۶ درصد) و وسایل نقلیه (۱۰ درصد) بوده است. این کالاها از کشورهای آفریقای جنوبی (۴۷ درصد)، امارات متحده‌ی عربی (۱۰/۴ درصد)، زیمبابوئه (۵/۷ درصد)، نروژ (۴ درصد) و انگلستان (۳/۷ درصد) وارد شده‌اند.

صادرات: در سال ۲۰۰۶، کالایی معادل ۳,۷۷۰ میلیون دلار آمریکا شامل: مس (۶۷/۹ درصد)، سنگ و کنسانتره‌ی مس (۱۱/۲ درصد)، کبالت (۳/۸ درصد) و غذا (۳/۸ درصد) به کشورهای سوئیس (۳۹/۸ درصد)، آفریقای جنوبی (۱۱ درصد)، تایلند (۷/۷ درصد)، چین (۶/۸ درصد) و مصر (۴/۲ درصد) صادر شده است.

ارتش: در سال ۲۰۰۸ ارتش این کشور حدود ۱۵,۱۰۰ نفر عضو داشت که از این تعداد، ۸۹/۴ درصد در نیروی زمینی و ۱۰/۶ درصد در نیروی هوایی خدمتی کردند.

حمل و نقل: طول راه‌های اتومبیل‌رو در سال ۱۹۹۸، بالغ بر ۲,۱۵۷ کیلومتر بوده است. همچنین، در سال ۲۰۰۸ تعداد ۱۷۲,۶۷۰ دستگاه اتومبیل سواری و ۹۱,۸۳۵ اتوبوس و کامیون در این کشور مشغول به کار بوده است.

ارتباطات: در سال ۲۰۰۳، تعداد ۵۵۱,۰۰۰ گیرنده‌ی تلوزیونی (۵۱ دستگاه برای هر هزار نفر)، ۹۱,۰۰۰ خط تلفن (۲۰۰۸) (۷/۲ خط برای هر هزار نفر)، ۳,۵۳۹,۰۰۰ خط تلفن همراه (۲۸۰ خط برای هر هزار نفر)، ۱۳۱,۰۰۰ دستگاه رایانه‌ی شخصی (۲۰۰۵) (۱۱ رایانه برای هر هزار نفر) و ۷۰۰,۰۰۰ اشتراک اینترنت (۲۰۰۸) (۵۶ اشتراک برای هر هزار نفر) مورد استفاده قرار گرفته است.

بهداشت: در سال ۲۰۰۴، تعداد ۱,۲۶۴ پزشک (هر ۸,۶۷۲ نفر یک پزشک) و تعداد ۲۱,۹۲۴ تخت بیمارستانی (برای هر ۵۰۰ نفر یک تخت بیمارستانی) وجود داشته است.

تغذیه: میزان افراد دارای سوءتغذیه که کمتر از ۱۷۵۰ کالری انرژی مصرف می‌کردند، حدود ۵,۱۰۰,۰۰۰ نفر معادل ۴۰ درصد کل جمعیت کشور بود.

آموزش: نرخ با سوادی زامبیا در سال ۲۰۰۷، حدود ۸۳/۵ درصد بوده است. جدول زیر خلاصه‌ای از نسبت‌های آموزشی دوره‌های تحصیلی را در زامبیا در سال تحصیلی ۲۰۰۶-۷ نشان می‌دهد.

دوره‌ی تحصیلی	تعداد مدارس	تعداد معلمان	تعداد دانش‌آموزان	نسبت دانش‌آموز به معلم
ابتدایی	۹۴	۵۶,۵۵۷	۲,۷۹۰,۳۱۲	۴۹/۳
متوسطه	۴۱	۱۴,۲۴۶	۶۰۷,۲۹۶	۴۲/۶
عالی	۲	-	۲۴,۵۵۳	-

جدول آموزشگاه‌ها و معلمان و دانش‌آموزان در زامبیا (۲۰۰۷)